

Motion till riksdagen 2019/20:2474

av **Margareta Cederfelt (M)**

Ökat bostadsbyggande

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppnå en bättre fungerande bostadsmarknad och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Byggande av bostäder faller till stora delar inom den kommunala kompetensen. Samtidigt finns det omfattande lagstiftning som påverkar bostadsbyggandet.

För att bostadsbyggandet skall öka långsiktigt bör en blocköverskridande överenskommelse ske. Det finns dock en del åtgärder som kan genomföras utan att invänta att en blocköverskridande blocköverenskommelse görs. Det som behövs för ett ökat bostadsbyggande är politisk vilja.

Sverige behöver en nationell bostadspolitik som ökar tillväxten, attraktionskraften och innovationstakten. Idag är den dysfunktionella bostadsmarknaden ett tungt vägande skäl till varför många kommuner och regioner inte utvecklas fullt ut.

Det behövs ett helhetsgrepp i alla delar av bostadspolitiken – från rörlighet, hyresmarknad, nybyggnation till regelförenklingar, marktillgång, finansiering, skuldsättning och skattesystemet.

Den långa kedjan av överklagandemöjligheter behöver kortas, byggregler förenklas och handläggningstider förkortas. Det behövs en tidsgräns för handläggning av överklagade detaljplaner och bygglov hos de överprövande instanserna. Länsstyrelsen roll som överprövandeinstans för bygglovsärenden bör avskaffas som ett led i detta förenklingsarbete. Ytterligare en metod för att korta planprocessen är att avgiftsbelägga överklagandeärenden och begränsa sakägarkretsen.

Byggaktörernas kompetens och erfarenheter behöver tas tillvara bättre än vad som görs idag. Byggaktörernas idéer och innovationer är avgörande för att hitta smarta, hållbara och billigare metoder att bygga bostäder. Boverkets byggregler, inklusive hänvisningar till svensk standard, tillämpas som råd och exempel på lösningar, Byggkraven behöver bli färre.

Den dysfunktionella bostadsmarknaden med den bristande rörligheten cementerar även bostadssegregationen. Blandade upplåtelseformer skapar socioekonomiskt mångfacetterade stadsdelar. I en politik för ökat bostadsbyggande behöver upplåtelseformerna inkluderas liksom möjligheten att ombilda hyresrätter till bostadsrätter.

Kommuner som växer delar problemet med bostadsbrist. Stockholms stad är i detta perspektiv inget undantag. I Stockholms län har andelen trångbodda barnfamiljer ökat med tio procent sedan 1980-talet. Unga vuxna har likaså svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden, nästan en fjärdedel av alla unga vuxna tvingas bo kvar hemma. Bostadsbristen medför ökad ofrivillig trångboddhet liksom svårigheter att finna bostad för den som flyttar till regionen för arbete.

En av dagens viktigaste bostadspolitiska frågor är att öka ungas möjlighet att skaffa sin första egna bostad. Här behövs flera olika modeller och internationella utblickar. Två av tio unga har 200 000 kronor eller mer att disponera för bostadsköp enligt en undersökning gjord av Novus på uppdrag av Sveriges Byggindustrier. En kartläggning av SBAB visar att unga i Stockholm måste ha en inkomst om minst 36 000 kronor per månad för att få låna 85 procent av kostnaderna för en bostadsrätt om 30 kvadratmeter. I Norge finns en modell för bostadsfinansiering där unga har möjlighet att spara pengar med fördelaktiga villkor för köp av bostad. Den norska modellen har visat sig underlätta för unga att kunna köpa sin första bostad. En liknande modell skulle med fördel kunna implementeras i Sverige.

Parallellt med bostadsbristen bidrar de höga flyttskatterna till att rörligheten på bostadsmarknaden minskar. Äldre väljer att bo kvar i en för stor bostad eftersom skatterna vid en försäljning medför högre boendekostnader vid köp av nästa bostad.

De senaste åren har bostadsbristen och antalet resurssvaga hushåll på bostadsmarknaden ökat som en effekt av de senaste årens snabba befolkningsökning till följd av migration. Detta i kombination med en hög koncentration av hyresrätter i ytterstaden, gäller för samtliga större städer i Sverige, leder till sociala problem och otrygghet. I exempelvis Rinkeby är 95 procent av bostäderna hyresrätter. De personer som vill investera i sin bostad tvingas därmed flytta. Samtidigt finns forskning som visar att en stad med blandad bebyggelse minskar segregationen och ökar boendes trygghet.

I syfte att minska segregationen, öka integrationen och främja attraktiva boendemiljöer behöver nya grepp tas, möjligheten att blanda upplåtelseformer öka vilket inkluderar möjligheten att ombilda hyresrätter till bostadsrätter och ägarlägenheter.

Ovanstående är förslag som alla syftar till att skapa förutsättningar för att bygga smartare och billigare och att boendekostnaderna därmed skall kunna bli lägre. Förslagen syftar också till att underlätta och skynda på ökat byggande för växande städer där det är attraktivt att bo och arbeta. Ett tredje fokus är att underlätta för unga att få sin första lägenhet samt att öka rörligheten på bostadsmarknaden.

Många människor anser att bostadsmarknaden har havererat och därför behöver förändringar vidtas per omgående. Bostadsbyggande är långsiktiga investeringar och för många människor den största investeringen de någonsin gör varför det är viktigt med långsiktighet i bostadspolitiken. Människor måste kunna lita på att bostadspolitiken inte gör tvära kast.

